

RP 194/2002 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om brandskyddsfonden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om brandskyddsfonden genom vilken lagen om brandskyddsavgift, som till vissa delar är föråldrad och bristfällig, upphävs.

Lagförslaget gäller brandskyddsavgiften och brandskyddsfonden, som är en fond utanför statsbudgeten och till vilken brandskyddsavgifterna intäktsförs. Fondens medel utgörs av den brandskyddsavgift som upp bärs för brandförsäkringar och de används för förhindrande av eldsvådor och främjande av räddningsverksamheten.

Brandskyddsfonden inrättades genom 1946 års lag om brandskyddsavgift. Avsikten med den föreslagna lagen är inte, med undantag av några smärre preciseringar, att utvidga eller på annat sätt ändra det syfte eller den in-

komstbas som enligt gällande lagstiftning fastställts för fonden. I lagen bestäms mer exakt om ordnandet av förvaltningen. I lagen bestäms också om det förfarande som hänför sig till beviljandet av understöd genom en hänvisning till den allmänna lagen om statsunderstöd, dvs. statsunderstödslagen (688/2001). Syftet med revisionen av lagen är att trygga garantierna för en god förvaltning och att genomföra de krav på en ändamålsenlig nivå på regleringen som bestäms i grundlagen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTEKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTEKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning	3
2. Nuläge och bedömning av det	3
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	5
Åland.....	6
4. Propositionens verkningar	6
5. Beredningen av propositionen	7
6. Lagstiftningsordning	8
DETALJMOTIVERING.....	9
1. Lagförslag.....	9
1.1. Lagen om brandskyddsfond	9
1 kap. Brandskyddsavgift.....	9
2 kap. Brandskyddsfonden.....	10
3 kap. Understöd och annat offentligt stöd.....	11
4 kap. Särskilda bestämmelser	12
5 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	13
LAGFÖRSLAG	14
Lag om brandskyddsfonden	14

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Brandskyddsfonden är en fond utanför statsbudgeten, vars medel används för främjande av brand- och räddningsväsendet. Brandskyddsfonden medel utgörs av de brandskyddsavgifter som uppbärs för brandförsäkringspremier. Lagen gällande brandskyddsfonden gavs den 20 juli 1946 (586/1946). Med stöd av lagen utfärdades den 26 juni 1947 förordningen angående införande av lagen om brandskyddsavgift (512/1947). I författningarna har senare gjorts ett fåtal preciseringar. Fondens verksamhet har samordnats med statsandelssystemet så, att man har gått in för att rikta understöden till projekt som inte omfattas av statens övriga stödssystem.

Författningsgrunden för fondens verksamhet uppfyller inte villkoren enligt den nuvarande grundlagen och är även till andra delar bristfällig.

2. Nuläge och bedömning av det

Enligt den nu gällande lagen om brandskyddsavgift skall för effektivisering av brand- och räddningsväsendet för brandförsäkrad fast och lös egendom årligen betalas en brandskyddsavgift. Skyldig att betala brandskyddsavgift är var och en som driver försäkringsrörelse i Finland. Försäkringsanstalten har rätt att dra av brandskyddsavgiften från sin beskattningsbara inkomst vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt vid kommunalbeskattningen, om den inte särskilt har burits upp hos försäkringstagarna. Brandskyddsavgiften är 3 % av det sammanlagda beloppet av de försäkringspremier som året innan uppburits för brandförsäkringar på viss tid och dessutom 3 % av den beräknade räntan på premiereserven för brandförsäkringar för all framtid, sammanlagt dock inte mera än sex penni för varje tusen mark ur försäkringsbeståndet. Brandskyddsavgifterna går till en brandskyddsfond utanför statsbudgeten. I förordningen angående införande av lagen om brandskyddsavgift föreskrivs närmare hur brandskyddsavgiften fastställs, hur den bärs upp och på vilket sätt sökandet av

ändring i beslut om debiteringen har ordnats. I fråga om fastställandet och uppbärandet av brandskyddsavgift har inga större problem förekommit. En del av bestämmelserna om fastställande av avgiften är dock föråldrade, såsom även uträknandet av avgiften enligt försäkringsbeståndet, och bl.a. bestämmelsen om ändringssökande i beslut som gäller debitering av brandskyddsavgiften ingår för närvarande i förordningen, dvs. på fel författningsnivå. I förordningen finns också bestämmelser om hur fondens kapital bildas samt om understödstagarna och de föremål som kan beviljas medel.

Brandskyddsfonden finns i anslutning till inrikesministeriet och arbetar under ministeriets tillsyn. Fondens heltidsanställda står i tjänsteförhållande till inrikesministeriet. En direktion som tillsätts av inrikesministeriet för 3 år i sänder beslut om användningen av fondens medel. Enligt 14 § förordningen om införande av brandskyddsavgift skall styrelsen bestämma om understöd, lån, bidrag och stipendier och till dem anknutna villkor liksom även om utbetalning, uppsägning, återkallande och återkrav samt annan användning av fondens medel. Om detta bör bestämmas på lagnivå. I direktionen skall finnas en företrädare för inrikesministeriet, en företrädare för finansministeriet, en företrädare för försäkringsbolagen, en företrädare för kommunerna och en företrädare för organisationerna inom branschen samt två andra medlemmar. De två sistnämnda är i allmänhet riksdagsledamöter, vilket har ansetts tjäna den parlamentariska tillsynen över användningen av medel.

Understöd kan beviljas kommunerna, kommunernas avtalsbrandkårer och brandskyddsorganisationer. Organisationer inom branschen är bl.a. Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf jämte regionala förbund, Finlands Brandbefälsförbund rf och Sotningsbranschens Centralförbund rf. Organisationerna har under de senaste åren i genomsnitt fått 12 milj. mk, dvs. över 2 milj. euro, i understöd om året. Medel kan i syfte att främja brand- och räddningsväsendet även beviljas andra instanser för produktion och anskaffning av läroböcker, utveckling av in-

formationsbehandling och anskaffning av apparatur, forskning, upplysning och rådgivning samt för utvecklande av standardiseringen. Ur fonden kan betalas även kostnaderna för sporadiska släcknings- och räddningsåtgärder samt beviljas stipendier. Ur fonden har i praktiken inte beviljats lån.

Fonden har haft en betydande roll i byggandet av den finländska infrastrukturen för brand- och räddningsväsendet. Kommunernas brand- och räddningsväsende och utvecklandet av det har understötts genom att man bistått vid byggandet av brandstationer och regionala övningsområden samt anskaffningen av brandbilar som inte omfattats av statsandelssystemet. Medel har också riktats till projekt som vidtagits i syfte att upprätthålla och motivera den frivilliga verksamheten. Räddningsväsendet är en lätt organisation och en stor del av ordnandet av rådgivnings-, upplysnings- och utbildningsuppgifterna har överförts på frivilligorganisationerna. Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf jämte regionala förbund ordnar omfattande utbildning och finansiering för denna fås ur brandskyddsfonden. Med medel ur fonden sköter Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf den utbildning som ges de frivilliga brandkårerna samt deras upplysnings- och rådgivningsuppgifter, Finlands Brandbefälsförbund rf utbildningen av sina medlemmar och Sotningsbranschens Centralförbund rf ordnandet av kurser för yrkesexamen för sotare. Med stödet för produktion av läroböcker har man producerat sådana för utbildningen inom branschen lämpad litteratur som de kommersiella förlagen inte har varit intresserade av på grund av att upplagorna varit så små. I brandskyddsfondens verksamhet har betydelsen av stödandet av forskningsprojekt ökat. Till brandforskningen hör även standardisering och i anslutning till den har man finansierat verksamhet som strävar efter att påverka standarderna inom branschen minst på europeisk nivå.

En stor del av bestämmelserna om brandskyddsfonden finns i förordningen och många av de ärenden om vilka föreskrivs på författningsnivå är ärenden som skall beslutas av fondens direktion. Direktionen beslutar om användningen av fondens medel och läg-

ger fram de arvoden för direktionen som betalas ur fonden till inrikesministeriet för fastställelse. Direktionen för brandskyddsfonden beslutar självständigt om även andra frågor som har samband med fonden än beviljandet av understöd, bl.a. har den ingått avtal. Många av de procedurbestämmelser gällande beviljandet av understöd som ingår i statsunderstödslagen, som trädde i kraft den 1 september 2001, kom även att gälla understöd som beviljas av brandskyddsfonden, men dock inte alla. I regleringen av fondens förvaltning, medelsförvaltningen, revisionen och finansieringen av ersättningsnatur finns det fortfarande brister.

Enligt grundlagen skall all utövning av offentlig makt bygga på lag. Brandskyddsfondens verksamhet är förknippad med utövandet av offentlig makt. Fondens direktion kan betraktas som ett sidoorgan av kommitténatur som lyder under inrikesministeriet. Direktionen fattar beslut om rättigheter, förmåner och skyldigheter som enskilda människor och sammanslutningar har. Enligt grundlagen skall genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter. Bestämmelserna om användningen av understöd och andra medel ur fonden samt om de villkor som hänför sig till dem hör enligt förordningen om införande av lagen om brandskyddsavgift för närvarande till direktionens behörighet. Understödsverksamheten regleras dessutom av direktionens anvisningar med bestämmelser om bl.a. bidragsprocenterna och andra närmare villkor. Som procedurregler vid beviljandet av understöd ur fonden tillämpades statsrådets beslut om allmänna föreskrifter angående statsbidrag och -understöd (490/1965) fram till dess statsunderstödslagen trädde i kraft. I fråga om kommunerna tillämpades dock lagen om statsandelar och -understöd åt kommuner och kommunalförbund (35/1973) fram till dess att den upphävdes, och efter det tillämpades nämnda beslut av statsrådet. Beslutet upphävdes genom statsunderstödslagen och även i övrigt hade den främst karaktären av en administrativ föreskrift som förpliktade myndigheterna. Enligt grundlagen skall även god förvaltning tryggas genom lag. God förvaltning kan anses innefatta att en sak behandlas objektivt och utan dröjsmål, offent-

lighet vid handläggningen, hörande, motive-
rade beslut och rätten att söka ändring. På
grund av de aktuella bristerna i nämnda be-
stämmelser skall bestämmelserna om brand-
skyddsfonden revideras i sin helhet dock utan
att man ingriper i bestämmelserna om fon-
dens syfte eller inflödet av medel.

I brandskyddsfondens ekonomiförvaltning,
dvs. i bokföring, betalningsrörelse och bok-
slut, iaktas i tillämpliga delar budgetlagstift-
ningen.

3. Propositionens mål och de vik- tigaste förslagen

Propositionens mål är att få bestämmelserna om uppbärandet av brandskyddsavgift och om brandskyddsfondens verksamhet på den författningsnivå som motsvarar kraven enligt grundlagen samt att förtydliga de bestämmelser som gäller förfarandena för verksamheten och förvaltningen av fonden. Genom propositionen företas även mindre ändringar av bestämmelserna om fastställandet av brandskyddsavgiften. I den föreslagna lagen skall föreskrivas om för vilka ändamål de på grundval av lag uppburna avgifterna kan användas. Det föreslås att fondens medel är statens kassamedel till den del de inte behövs för att betala förbindelser eller beslut som förfaller till betalning.

Avsikten är att skyldigheten att betala brandskyddsavgift endast skall gälla brandförsäkrad egendom i Finland, vilket motsvarar det förfarande som iakttagits. Det föreslås att betalningsskyldiga är de som bedriver försäkringsrörelse i Finland, vilket även omfattar utländska EES-försäkringsbolag som fritt tillhandahåller försäkringstjänster i Finland, och detta motsvarar den gällande lagen. Dessa skall ha ett ombud för fastställande av brandskyddsavgiften. Dessutom föreslås som en precisering att försäkringsmäklaren och försäkringstagaren skall vara ansvariga för betalning av brandskyddsavgiften, om den betalas till någon annan än en försäkringsgivare som bedriver försäkringsrörelse i Finland. Detta gäller fall där ett utländskt försäkringsbolag inte har ett permanent ombud i Finland. I bl.a. 23 § lagen om överlåtelseskatt (931/1996) föreskrivs på motsvarande sätt om sekundärt ansvar. I bestämmelsen sägs att

ansvariga för skatten är förutom förvärvaren också den som är skyldig att bära upp skatten och en fastighetsmäklare. Genom bestämmelsen säkerställs att brandskyddsavgiften redovisas även för försäkringar som tecknas i utlandet.

Det föreslås att brandskyddsavgiftens belopp fortfarande är 3 % och att den skall räknas ut på den andel av försäkringspremien som motsvarar brandrisken. Bestämmelsen om att försäkringsanstalterna skall ha rätt att dra av brandskyddsavgiften i beskattningen föreslås bli slopad, eftersom avgiften i praktiken har uppburits hos försäkringstagaren. Då skall försäkringsgivaren inte dra av avgiften i sin beskattning. Det föreslås att om länsstyrelsens uppgift att förrätta debitering och om sökande av ändring i debiteringsbeslut skall föreskrivas i lag i stället för i förordning som för närvarande. Dessutom föreslås att det tas in en bestämmelse om preskription av rätten att förrätta debitering. För närvarande har brandskyddsavgiften debiterats och intäktsförts till fonden även efter det egentliga debiteringsåret. Dessa fall är sällsynta, men frågan kan bli aktuell även långt senare.

Avsikten är att det organ som i lagen benämns direktionen skall ersättas med ett kollegialt beslutsfattandeorgan, en styrelse, vars behörighet och ansvar fastställs tydligt. Till styrelsens uppgifter hör att på ett ändamålsenligt sätt ordna fondens förvaltning, ekonomi och verksamhet. Till lagen fogas en bestämmelse om tjänsteansvar för styrelsen. Fondens organisation kan fortfarande bibehållas som lätt. Vidare föreslås att i lagen tas in en informativ bestämmelse om brandskyddsfondens ekonomiförvaltning och en ny bestämmelse om revisorer och om utförande av revision. Inom ekonomiförvaltningen iaktas i tillämpliga delar lagstiftningen gällande statsbudgeten och enligt förslaget skall fondens bokföring skötas av inrikesministeriet. Av revisorererna krävs föreskriven behörighet och på dem tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Avsikten är att lagen om brandskyddsavgift skall innehålla detaljerade bestämmelser om för hurudan verksamhet eller vem som beviljas medel. Fondens medel används för att förhindra eldsvådor och effektivera rädd-

ningsverksamheten. Begreppet följer 1 § lagen om räddningsväsendet och motsvarar begreppet brand- och räddningsväsendet, som användes tidigare. Befolkningsskyddet föreslås fortfarande stå utanför fondens verksamhetsområde. Avsikten är att understöd och medel skall kunna beviljas samma instanser och för liknande projekt som för närvarande. Fonden skall inte bedriva placeringsverksamhet och den föreslås inte ha fullmakt att uppta lån eller att bevilja lån. I lagen bestäms om maximibeloppen av allmänna understöd och specialunderstöd och om andra omständigheter som inverkar på beräkningen av understödsbeloppen. I lagen slopas möjligheten att ersätta kostnader som förorsakats av enstaka släcknings- eller räddningsåtgärder. I den föreslagna lagen finns en hänvisning till statsunderstödslagen, som innehåller bestämmelser om de allmänna grunderna och villkoren för understöd. Bestämmelserna om rättigheterna och skyldigheterna för sökande och mottagare föreslås till största delen ingå i statsunderstödslagen. Beträffande beviljande och utbetalning, förfaranden, användning och övervakningen av den, granskning, återkrav, myndigheternas rätt att få uppgifter samt ändringssökande i fråga om understöd tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen. Statunderstödslagen tillämpas enligt dess 3 § även i övrigt om inte något annat bestäms i någon annan lag, och således är hänvisningsbestämmelsen informativ i frågor som gäller behovsprövade understöd. Avsikten är att brandskyddsfonden är en i statsunderstödslagen avsedd statsbidragsmyndighet. Den finansiering som beviljas statliga ämbetsverk och inrättningar behandlas dock som s.k. samfinansierad verksamhet som omfattas av lagstiftningen om statsbudgeten.

Åland

Avsikten är att brandskyddsavgifter som uppbärs på Åland även framöver skall intäktsföras till brandskyddsfonden. Enligt 18 § självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör brand- och räddningsväsendet till landskapets lagstiftningsbehörighet. Enligt 27 § självstyrelselagen hör försäkringsavtal samt skatter och avgifter, med undantag för vad som

anges i 18 § 5 punkten, till rikets lagstiftningsbehörighet. Ålandsdelegationen har i sitt utlåtande från 1993 ansett att brandskyddsavgiften är en sådan till försäkringsverksamheten anknuten och på lag grundad avgift som hör till rikets lagstiftningsbehörighet. Propositionen har inga verkningar på Ålands ställning. Ur brandskyddsfonden skall fortsättningsvis kunna beviljas understöd och medel till Åland på grundval av det avtal som styrelsen och den behöriga myndigheten för landskapet Åland ingått.

4. Propositionens verkningar

För närvarande inflyter årligen ca 6 miljoner euro i brandskyddsavgifter. Inflödet var som störst 1992, då det uppgick till över 42 milj. mk (ca 7 miljoner euro). Från 1992 har inflödet minskat under flera år och torde ha etablerat sig på en nivå av ca 6 miljoner euro. Under åren 1998-2001 har inflödet varierat mellan 36,9 milj. mk och 34,9 milj. mk, dvs. 6,2 miljoner och 5,9 miljoner euro. På inflödet inverkar den allmänna ekonomiska aktiviteten, konkurrensen inom försäkringsbranschen samt brandriskens andel av försäkringspremierna. Genom propositionen görs bestämmelserna om hur brandskyddsavgiften fastställs tidsenliga. Bl.a. slopar man den bestämmelse enligt vilken brandskyddsavgiften räknas ut på basis av försäkringsbeståndet beräknas i praktiken inte ha någon inverkan på inflödet av brandskyddsavgifter. Det föreslås att ansvaret för brandskyddsavgiften utvidgas så att det i vissa fall även gäller försäkringstagaren och försäkringsmäklaren, vilket skulle öka inflödet av avgifter med uppskattningsvis 2 500 euro på årsnivå. Det beräknas att de administrativa kostnaderna för försäkringsmäklare kommer att stiga något i och med den nya uppgiften. Dessutom föreslås att det för länsstyrelserna bestäms en tidsgräns för fastställande av brandskyddsavgiften. Ändringarna uppskattas ha mycket små verkningar på inflödet av brandskyddsavgifter. Det uppskattas att brandskyddsavgift fortfarande betalas av ca 130 försäkringsgivare som bedriver försäkringsrörelse efter att lagen trätt i kraft. Under 1998-2001 var merparten av de betalningsskyldiga, i genomsnitt 59 av dem som bedrev försäk-

ringsrörelse, verksamma inom det område som hör till länsstyrelsen i Västra Finlands län. Inom området för länsstyrelsen i Södra Finlands län redovisades avgifter av i genomsnitt 46 försäkringsgivare som bedriver försäkringsrörelse. Inom det område som hör till länsstyrelsen i Östra Finlands län fanns 17-18 betalningsskyldiga och inom Uleåborgs läns område 16 betalningsskyldiga. I Lapplands län har avgiften i praktiken betalats av en betalningsskyldig. Enligt uppskattning är antalet betalningsskyldiga inom Ålands område fortfarande två.

I propositionen föreslås att i stället för direktionen skall inrättas ett nytt organ, styrelsen. I praktiken innebär detta inte några förändringar i sak i fråga om den nuvarande organisationen. Det föreslås att det kollegiala organet även framöver beslutar om användningen av medel inom de gränser som anges i lagen och att brandskyddsfondens verksamhet övervakas av inrikesministeriet. Det uppskattas att man med tanke på resultatet av fondens understödsverksamhet och med iakttagande av de nuvarande riktlinjerna ytterligare kan genomföra i genomsnitt 28 brandstationsprojekt och över 90 fordons- eller andra brandredskapsprojekt samt årligen stöda verksamheten vid 16 förbund inom räddningsbranschen. Med understöd från fonden har under 2000-2001 utbildats i genomsnitt 20 000 personer om året. På årsnivå har antalet utbildningsdagar uppgått till ca 60 000. Effektiviteten uppskattas även framöver vara av samma storleksklass. Även de informations- och upplysningsprojekt som stöds med fondens medel uppskattas ge goda resultat; exempelvis har man nått en tredjedel av åldersklassen på högstadiet genom ett upplysningsprojekt. Med tanke på genomförandet av undersökningar inom räddningsbranschen uppskattas fondens insatser fortfarande vara av stor betydelse.

Att de procedurregler som hänför sig till fondens understödsverksamhet görs tidsenligare påverkar inte arbetsmängden i någon större utsträckning. I fråga om ändringssökandet kan uppskattas att styrelsen kan komma att få en del rättelseyrkanden för behandling. Förvaltningsdomstolens arbetsmängd beräknas inte öka på grund av att antalet beslut är relativt litet. Fondens administ-

rativa kostnader bör anses vara skäligen, då de under de senaste åren har uppgått till ca 2 % av de årliga utgifterna. De administrativa kostnaderna beräknas öka något bl.a. på grund av de arvoden som fonden skall betala till revisorerna och det ökade antalet suppleanter i styrelsen. Dessutom kan det eventuella anlitaandet av utomstående revisorer eller sakkunniga vid granskning av den verksamhet eller de projekt som understöds föranleda kostnader.

Propositionen förtydligar rättigheterna och skyldigheterna för dem som ansöker om understöd. Genom propositionen ingriper man inte i de sökandes möjligheter att få understöd. Som ett avsteg från detta föreslås dock att bestämmelsen om möjlighet att få ersättning för kostnader som åsamkats av enstaka släcknings- eller räddningsåtgärder slopas. Bestämmelsen har i praktiken visat sig vara onödig.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet. Utlåtande om det utkast som gjorts upp i form av en regeringsproposition har begärts av statsrådets kansli, finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, justitieministeriet, miljöministeriet, statens revisionsverk, statskontoret, försäkringsinspektionen, länsstyrelserna, Finlands Kommunförbund, Finska Försäkringsbolagens Centralförbund rf, Lähivakuutusryhmän Keskusliitto rf, Finlands Försäkringsmäklarförbund rf, Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland rf jämte regionala förbund, Finlands Brandbefälsförbund rf och Sotningsbranschens Centralförbund rf, Finlands Avtalsbrandkårers Förbund rf, Kommunsektorns Fackförbund KAT rf, Suomen Palomiesliitto rf, Brandredskapsföretagens förening i Finland rf, brandskyddsfondens direktion och Ålands landskapsstyrelse.

I utlåtandena ansåg man allmänt att en revidering av lagstiftningen gällande fonden är nödvändig. De ändringsförslag som framställdes i utlåtandena har till största delen kunnat beaktas i lagförslaget. Finlands Försäkringsmäklarförbund rf motsatte sig i sitt utlåtande förslaget om att försäkringsmäklarna skall ansvara för brandskyddsavgiften.

Vidare har i vissa utlåtanden uppmärksamhet fästs vid länsstyrelsernas ställning som debiteringsmyndighet.

6. Lagstiftningsordning

Enligt 87 § grundlagen kan genom lag bestämmas att en statlig fond skall lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigtvis kräver det. För att ett lagförslag om inrättande av en

fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål skall godkännas krävs i riksdagen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

Lagförslaget innehåller preciseringar och moderniseringar av fondens inkomstbas samt smärre ändringar av fondens syfte, och sålunda kan lagen stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om brandskyddsfond

1 kap. Brandskyddsavgift

1 §. *Lagens syfte.* Avsikten är att lagens syfte bibehålls oförändrat, men att paragrafens terminologi ses över så att den överensstämmer med lagstiftningen om räddningsväsendet så, att syftet är att förebygga bränder och främja räddningsverksamheten. Med räddningsverksamhet avses enligt lagen om räddningsväsendet (561/1999) skyndsamma åtgärder till följd av en olycka eller en hotande olycka som vidtas för att skydda och rädda människor, egendom och miljön samt för att begränsa skadorna och lindra följderna. Begreppet räddningsväsendet omfattar också befolkningsskydd, varför det inte kan användas i detta sammanhang. Med tanke på den gällande regleringen har man i paragrafen preciserat att avgiften endast är avsedd att uppbäras för egendom som finns i Finland, vilket även motsvarar den praktiska situationen.

2 §. *Betalningsskyldiga.* Det föreslås att var och en som bedriver försäkringsrörelse i Finland skall vara betalningsskyldig. Till de betalningsskyldiga hör också utländska EES-försäkringsbolag som här i landet fritt tillhandahåller försäkringstjänster enligt vad som särskilt bestäms om saken. I 63 § lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) sägs att om skyldigheten att betala brandskyddsavgift bestäms särskilt. Enligt 2 § lagen om utländska försäkringsbolag avses med ett utländskt EES-försäkringsbolag ett utländskt försäkringsbolag vars hemstat hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Nämnda lag innehåller även en definition på fritt tillhandahållande av försäkringstjänster, med vilket avses marknadsföring av försäkringar i Finland utgående från andra än i Finland belägna driftsställen. Sakinnehållet i paragrafens 1 mom. föreslås vara detsamma som i den gällande lagen. I paragrafens 2 mom. föreslås en ny bestämmelse enligt vilken försäkringstagaren och försäkringsmäk-

laren skall vara ansvariga för brandskyddsavgiften, om försäkringsavgiften betalas till någon annan än dem som bedriver försäkringsrörelse. Det föreslås att försäkringsmäklaren skall vara redovisningsskyldig i fråga om avgiften. Enligt 3 mom. skall ett utländskt EES-försäkringsbolag ha ett ombud i Finland för betalning av brandskyddsavgiften. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i den gällande lagen.

3 §. *Brandskyddsavgiftens belopp.* Det föreslås att brandskyddsavgiftens procentbelopp skall vara detsamma som för närvarande, men att avgiften i stället för på basis av brandförsäkringen enligt 1 mom. skall fastställas på basis av den andel som motsvarar brandrisken. Användningen av begreppet brandförsäkring enligt den nuvarande lagen är inte ändamålsenlig, eftersom brandförsäkringarna ingår i de andra försäkringsformerna i form av brandrisk. Paragrafens 1 mom. motsvarar den nuvarande regleringen. Det föreslås att i 2 mom. bestäms på vilket sätt återförsäkringar inverkar på brandskyddsavgiftsbeloppet och för vilka försäkringar brandskyddsavgift inte skall uppbäras. Om detta bestäms för närvarande i förordning.

4 §. *Debitering av brandskyddsavgift.* Det föreslås att debiteringen fortfarande skall verkställas av länsstyrelsen. Bestämmelserna i 4-6 § i den gällande förordningen om införande av lagen föreslås bli flyttade till lagen så, att 1-4 mom. innehållsmässigt i regel skall motsvara den gällande bestämmelserna. Brandskyddsavgiften skall betalas till det betalningsställe som länsstyrelsen fastställt i sitt beslut, dvs. i praktiken på länsstyrelsens inkomstkonto. Avsikten är att det i förordningen fortfarande skall ingå närmare förteckningar över de uppgifter som skall överlämnas med tanke på förrättandet av debiteringen.

5 §. *Redovisning av brandskyddsavgiften.* Enligt den föreslagna paragrafen skall länsstyrelsen inom bestämd tid redovisa de brandskyddsavgifter som uppbärs till fonden. När försäkringstagaren och försäkringsmäklaren med stöd av 2 § 2 mom. är ansvariga för betalningen av brandskyddsavgiften, skall

försäkringsmäklaren på eget initiativ betala brandskyddsavgiften till det betalningsställe som inrikesministeriet bestämmer. För närvarande finns inga bestämmelser om den tid inom vilken länsstyrelsen skall förrätta redovisningen, men i praktiken har redovisningarna gjorts före utgången av kalenderåret i fråga.

6 §. *Preskription.* I bestämmelsen föreslås att det för uppbörderna av brandskyddsavgift fastställs en preskriptionstid, enligt vilken skyldigheten att betala brandskyddsavgiften preskriberas senast inom fem år från utgången av det kalenderår då debiteringen skulle ha verkställts. Hittills har en allmän preskriptionstid om tio år tillämpats, vilket kan anses vara en onödigt lång tid. Det föreslås att paragrafen inte skall gälla försäkringsmäklare.

7 §. *Sökande av ändring i debiteringen av brandskyddsavgift.* Det föreslås att den bestämmelse om ändringssökande som för närvarande ingår i förordningen skall tas in i lagen. Avsikten är att i ett av länsstyrelsen fattat beslut om debitering får ändring sökas så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Vidare föreslås att skyldigheten att betala brandskyddsavgift skall iakttas oavsett besvären. Genom en hänvisning till lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg möjliggörs att en brandskyddsavgift kan utsökas utan dom eller beslut. Om brandskyddsavgiften avlyfts eller sänks till följd av besvären, skall länsstyrelsen eller brandskyddsfonden, om medlen har redovisats till den, återbetala medlen jämte laga ränta.

8 §. *Straff.* Det föreslås att i paragrafen på samma sätt som för närvarande skall hänvisas till 29 kap. 1-3 § strafflagen med bestämmelser om straff för lagstridigt undvikande av brandskyddsavgift och försök till sådant.

2 kap. Brandskyddsfonden

9 §. *Brandskyddsfonden.* Paragrafen innehåller bestämmelser om intäktsföring av brandskyddsavgifterna samt av hurudana medel fondens medel utgörs. Avsikten är att jämfört med de gällande bestämmelserna precisera hurudana medel fondens kapital utgörs av. Enligt den gällande förordningen om

införande av lagen om brandskyddsavgift utgörs brandskyddsfondens kapital av inkomsterna av brandskyddsavgifter samt av de medel och tillgodohavanden som med stöd av bestämmelser som utfärdas senare eller såsom donationer överförs till fonden. Enligt det föreslagna 2 mom. skall vid sidan om brandskyddsavgifterna såsom medel även räknas överskottet från tidigare räkenskapsperioder, medel som erhållits som donationer eller genom testamenten samt återbäring av understöd och annan finansiering och räntekomster som fås bl.a. i anslutning till återbäring. I 3 mom. föreslås för klarheten skall en bestämmelse om att fondens medel inte överförs till statsbudgeten och att från statsbudgeten inte överförs några medel till fonden. Det finns inget behov av överföringar eftersom fondens medel används inom ramen för likviditeten. Brandskyddsfonden i sig omfattas av statens kassahushållning. Inrikesministeriet är det räkenskapsverk som sköter fonden. Inrikesministeriet har för fondens medel ett samlingskonto och motsvarande samlingskonto upptas i fondens bokföring. Av samlingskontot framgår det inbördes fordrings- och skuldförhållandet mellan fonden och inrikesministeriet.

10 §. *Brandskyddsfondens förvaltning.* Enligt 1 mom. skall fonden förvaltas av inrikesministeriet och stå under dess tillsyn. Vidare skall ministeriet ha rätt att av fonden få alla de uppgifter som det behöver för att utföra sina uppgifter. Jämfört med den nuvarande situationen preciserar bestämmelsen ministeriets rätt att få uppgifter. Enligt 2 mom. kan fonden ha personal som är i statens tjänst, vilket motsvarar nuvarande praxis. Avsikten är att brandskyddsfondens styrelse skall besluta om användningen av fondens medel och om fondens verksamhet. I 3 mom. finns en detaljerad uppräkningslista av de uppgifter som styrelsen särskilt skall sköta. Syftet med bestämmelserna är att göra verksamheten och beslutsfattandet smidigare. Styrelsen skall inom fondens verksamhetsområde ha självständig beslutanderätt om de ärenden som den beslutar om. Avsikten är att inrikesministeriet inte skall kunna ingripa i enskilda beslut, men har i uppgift att sköta laglighetsövervakningen i fråga om fondens verksamhet. I 4 mom. bestäms om styrelsens sam-

mansättning. Bestämmelsen motsvarar den nuvarande regleringen i fråga om medlemmarnas antal, dock med den skillnaden att varje medlem föreslås ha en personlig suppleant. De kostnader som åsamkas av förvaltningen betalas ur fondens medel.

11 §. *Tjänsteansvar och bestämmelser om den allmänna förvaltningen.* I paragrafen bestäms om tjänsteansvar för styrelsemedlemmarna, eftersom styrelsen utövar offentlig makt i sin verksamhet. För klarhetens skull är det nödvändigt att även föreskriva om tillämpningen av de rättsliga bestämmelser som hänför sig till den allmänna förvaltningen, eftersom i styrelsen även kan ingå andra än statliga tjänstemän.

12 §. *Bokföring, betalningsrörelse och bokslut.* Enligt förordningen om statsbudgeten (1243/1992) är bokföringen för statliga fonder utanför budgeten affärsbokföring. Enligt förordningen om statsbudgeten skall i bokföringen och bokslutet för fonderna iaktas i tillämpliga delar bestämmelserna i nämnda förordning, om inte något annat bestäms om detta. I paragrafen föreslås för tydlighetens skull att en informativ hänvisning till lagstiftningen om statsbudgeten införs. Enligt bestämmelserna kan statskontoret meddela närmare föreskrifter om bl.a. fondernas bokföring, betalningsrörelse och övriga redovisning samt om upprättandet av bokslut. Om räkenskapsverket sköter en fond utanför statsbudgeten, skall i ämbetsverkets, dvs. inrikesministeriets ekonomistadga bestämmas huruvida på fondens ekonomi skall tillämpas denna ekonomistadga eller en egen ekonomistadga som gjorts upp för fonden. För närvarande gäller inrikesministeriets ekonomistadga i tillämpliga delar brandskyddsfonden. Enligt 2 mom. skall brandskyddsfondens bokslut fastställas av inrikesministeriet, som också beslutar om åtgärder som hänför sig till bokslutet, t.ex. behandlingen av över- eller underskott. Inrikesministeriets rätt att vid sidan om ett utlåtande av fondens revisorer inhämta uppgifter om fonden är ett nytt förfarande som möjliggör att fonden kan övervakas och styras på ett effektivare sätt än förut.

13 §. *Revision.* Det föreslås att i paragrafen bestäms om fondens revisorer och om grunderna för förrättande av revision. Revisionen

hänför sig i allmänhet till revisions skyldigheten och kravet på en ändamålsenlig ekonomi. I den gällande fondlagstiftningen finns inte några bestämmelser om revision. Enligt förslaget skall fonden ha egna revisorer som tillsatts av inrikesministeriet, vilket för sin del stöder den tillsynsuppgift som ankommer på inrikesministeriet. Det föreslås att av revisorerna krävs den behörighet som anges i nämnda författningar. OFR-revisorer har specialiserat sig på den offentliga ekonomin, men enligt bestämmelsen kan också CGR-revisorer anlitas. I 2 mom. föreslås att på revisorer skall tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Ett lagstridigt förfarande kan således komma att bestraffas även som tjänstebrott. I 3 mom. bestäms om förrättande av revision, eftersom revisionslagen (936/1994) inte skall tillämpas på fonden. Detta beror på att den är avsedd för reglering av den privata sektorn, vilket inte direkt kan tillämpas på fonden. Avsikten är att revisionen skall omfatta bokföringen, bokslutet och en granskning av förvaltningen, över vilken skall ges en revisionsberättelse. Över förrättad revision utfärdas en anmärkning om bokslut. Revisionsberättelsen skall tillställas inrikesministeriet samtidigt med bokslutet. Det föreslås att 4 mom. skall gälla problemsituationer under räkenskapsperioden och 5 mom. skyldighet för fondens styrelse och personal bistå vid granskningen. Dessutom granskas fonden av statsrevisorerna och revisorerna vid statens revisionsverk. Om statens revisionsverks granskningsrätt bestäms i lagen om statens revisionsverk (676/2000).

3 kap. **Understöd och annat offentligt stöd**

14 §. *Understöd och annan finansiering.* Enligt 1 mom. tillämpas på understöd som beviljas ur fonden vad som bestäms i statsunderstödslagen. Statsunderstödslagen innehåller bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för understödsverksamheten. Då skall beaktas bl.a. att det projekt som understöds är samhälleligt godtagbart, stödet behövligt samt de konkurrensmässiga synpunkterna. Vidare föreslås att de bestämmelser som gäller det förfarande om vilket bestäms i statsunderstödslagen skall komma att tilläm-

pas. Bestämmelserna gäller beviljande, utbetalning, användning, övervakning, återbetalning, återkrav, räntor, jämkning, solidariskt ansvar, kvittning, preskription, handräckning och ändringssökande. På brandskyddsfonden tillämpas vad som i statsunderstödslagen bestäms om statsbidragsmyndighet. I propositionen föreslås inte några ändringar i fråga om mottagarna av understöd. Med allmänt understöd och specialunderstöd avses understöd enligt 5 § 2 mom. och 3 mom. 1 och 2 punkten statsunderstödslagen. Avsikten är att kommuner, avtalsbrandkärer och organisationer inom räddningsbranschen skall kunna beviljas såväl allmänna understöd som specialunderstöd. Enligt bestämmelsen kan understöd även beviljas räddningsområden. Med räddningsområden avses sådana regionala organisationer enligt lagen om bildande av räddningsområden (1214/2001) som upprätthålls gemensamt av kommunerna. En ny områdesbaserad organisation inleder den 1 januari 2004 sin verksamhet i hela landet, med undantag för landskapet Åland. Dessutom kan understöd och finansiering till statliga ämbetsverk och inrättningar liksom för närvarande beviljas för produktion och anskaffning av läromedel, utveckling av informationsbehandling och anskaffning av apparatur, försöks-, start-, undersöknings- och utvecklingsverksamhet, upplysning och rådgivning samt för standardisering. Det föreslås att i fråga om statliga ämbetsverk och inrättningar behandlas finansieringen som s.k. samfinansierad verksamhet på vilken lagstiftningen om statsbudgeten skall tillämpas. Ur fonden kan också fortfarande beviljas stipendier.

15 §. *Ansökan om understöd.* Om rättigheter och skyldigheter skall föreskrivas i lag. I 1 mom. bestäms om de prestationer som skall beaktas vid beviljandet av allmänna understöd och de förvaltningsutgifter som direkt riktar sig till dem. Bl.a. organisationernas verksamhet skiljer sig betydligt från varandra och därför krävs att det utfärdas närmare anvisningar om hur prestationerna definieras mer noggrant. Det föreslås att styrelsen med stöd av lagen ges behörighet att meddela anvisningar. Enligt förslaget kan prestationerna vara kvantitativa, såsom utbildningsdagar, eller kvalitativa. De kvalitativa grunderna är

konkret sett svårare att mäta. De kvalitativa kriterierna kan användas som mätare på hur ärenden eller verksamhet har förbättrats, effektiviserats, blivit mer kända eller vilka verkningarna är. I 2 mom. bestäms om de planer som skall framställas i samband med ansökan om allmänt understöd. Planerna kan innehålla uppgifter om bl.a. de prestationer som produceras med understödet jämte kostnadsförslag. I 3 mom. i paragrafen bestäms om de utredningar i anslutning till sökande av specialunderstöd eller finansiering, vilka även för närvarande skall företas fondens direktion.

16 §. *Beloppet av allmänt understöd.* I paragrafen föreslås bestämmelser om maximibeloppet av allmänt understöd, från vilket styrelsen för att uppnå målen för beviljandet av understödet av särskilt vägande skäl skall kunna avvika genom beslut. Orsakerna skall anges i beslutet om understöd. I paragrafen föreslås en uppräkningslista av de poster som inte godkänns som kostnader som berättigar till understöd. I paragrafen bestäms också om på vilket sätt andra offentliga understöd inverkar på beloppet av understöd som beviljas av fonden.

17 §. *Beloppet av specialunderstöd.* Enligt bestämmelsen får specialunderstödet inte täcka det totala beloppet av kostnaderna för den verksamhet eller det projekt som är föremål för understöd. Det specialunderstöd som beviljas ur fonden får i regel uppgå till högst 50 procent. Fondens styrelse kan av särskilt vägande skäl besluta om beviljande av ett understöd till ett högre eller fullt belopp. På motsvarande sätt som i fråga om allmänna understöd skall orsakerna anges i beslutet. Understöd till ett högre belopp kan beviljas t.ex. ett projekt som tjänar ett område som är större än ett räddningsområde. Det föreslås att i paragrafen även bestäms om de poster som inte kan betraktas som godtagbara utgifter.

4 kap. **Särskilda bestämmelser**

18 §. *Närmare bestämmelser.* Det föreslås att genom förordning av statsrådet kan vid behov utfärdas närmare bestämmelser om debiteringsförfarandet i anslutning till brandskyddsavgiften. Avsikten är att Försäkrings-

inspektionen och de betalningsskyldiga lämnar länsstyrelserna de uppgifter som dessa behöver vid debiteringen av brandskyddsavgiften. På grundval av uppgifterna om debiteringen upprättar länsstyrelsen en debiteringslängd över de betalningsskyldiga. Det föreslås att beträffande brandskyddsfonden kan närmare bestämmelser utfärdas även om styrelsens sammansättning, beslutförhet och arvoden samt om dess personal. Det är ändamålsenligt att fonden har en generalsekreterare som svarar för den operativa verksamheten samt även annan personal. Vidare föreslås att genom förordning av inrikesministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om arbetsordningen för brandskyddsfonden. Arbetsordningen kan innehålla bestämmelser om den interna arbetsfördelningen i fonden samt om sammankallande av styrelsen och om dess arbete. I fråga om de prestationer som hänför sig till de allmänna understöden är det motiverat att behörigheten att utfärda närmare anvisningar ges fondens styrelse. Beträffande den behörighet som gäller styrningen av ansökningar kan styrelsen utfärda närmare tekniska anvisningar med stöd av statsunderstödslagen.

5 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**

19 §. *Ikraftträdande.* Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Det föreslås att genom lagen upphävs lagen om brandskyddsavgift (586/1946) jämte ändringar.

20 §. *Övergångsbestämmelser.* Avsikten är att på understöd eller andra medel som beviljats innan lagen träder i kraft iaktas de bestämmelser som var i kraft vid tidpunkten för beviljandet och de villkor som anges i beslutet. På ansökningar som anhängiggjorts innan lagen träder i kraft tillämpas denna lag, om inte ansökningarna har avgjorts före lagens ikraftträdande. Statsunderstödslagens bestämmelser har tillämpats i brandskyddsfondens verksamhet redan från den 1 september 2001 om inte något annat har bestämts om detta.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag**om brandskyddsfonden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Brandskyddsavgift

1 §

Lagens syfte

I syfte att förhindra eldsvådor och främja räddningsverksamheten skall för brandförsäkrad fast och lös egendom i Finland årligen betalas en brandskyddsavgift.

2 §

Betalningsskyldiga

Var och en som bedriver försäkringsrörelse i Finland är skyldig att betala brandskyddsavgift.

Om försäkringspremien betalas till någon annan än en i 1 mom. avsedd försäkringsgivare, är försäkringstagaren och den försäkringsmäklare som har förmedlat försäkringen ansvariga för betalning av brandskyddsavgiften. Försäkringsmäklaren är skyldig att redovisa brandskyddsavgiften enligt vad som bestäms i 5 §.

Ett utländskt EES-försäkringsbolag som här i landet fritt tillhandahåller försäkringstjänster enligt vad som särskilt bestäms om saken skall i Finland ha ett ombud för betalning av brandskyddsavgiften.

3 §

Brandskyddsavgiftens belopp

Brandskyddsavgiften är tre procent av den andel av försäkringen som motsvarar brandrisken i fråga om det sammanlagda belopp

försäkringspremier som året innan uppburits för försäkringar, ökad med tre procent av den beräknade räntan på premieansvaret för brandförsäkringar för all framtid.

Avgivna återförsäkringar får inte beaktas som avdrag, och för mottagna återförsäkringar betalas inte någon brandskyddsavgift. Brandskyddsavgift för brandfara upp bärs inte i fråga om sådana försäkringar som beviljats såsom bil-, transport- eller djurförsäkringar.

4 §

Debitering av brandskyddsavgift

Debiteringen förrättas och betalningsdagen fastställs kalenderårsvis av länsstyrelsen i det län där den finländska försäkringsgivaren har sin hemort eller där den utländska försäkringsgivarens representation är belägen. I fråga om utländska EES-försäkringsbolag som fritt tillhandahåller försäkringstjänster i Finland förrättas debiteringen och fastställs betalningsdagen av länsstyrelsen i Södra Finlands län.

Försäkringsinspektionen skall för fastställande av brandskyddsavgiften årligen senast den 15 juli tillställa länsstyrelserna uppgifter om de betalningsskyldiga i länet samt andra behövliga uppgifter och utredningar. Försäkringsinspektionen skall till länsstyrelsen i Södra Finlands län lämna de uppgifter om utländska EES-försäkringsbolag som avses i 1 mom. Länsstyrelsen skall före utgången av juli månad till de betalningsskyldiga sända en uppmaning att lämna de uppgifter som behövs för debiteringen. Försäkringsgivarna och ombudet för ett utländskt EES-försäkringsbolag som fritt tillhandahåller försäkringstjänster i Finland skall skriftligen senast den 15 september varje år lämna länssty-

relsen de uppgifter som behövs för debiteringen.

Om uppgifterna inte lämnas inom utsatt tid, har länsstyrelsen rätt att vid vite förplikta den som saken gäller att lämna uppgifterna inom en ny utsatt tid eller att förrätta debiteringen med stöd av någon annan utredning som kan erhållas. I ett ärende som gäller vite tillämpas vad som bestäms i viteslagen (1113/1990).

De betalningsskyldiga skall betala brandskyddsavgiften på förfallodagen till det betalningsställe som länsstyrelsen fastställt i sitt beslut. På det belopp av brandskyddsavgiften som förfallit till betalning skall betalas en årlig dröjsmålsränta enligt vad som bestäms i 4 § 1 mom. räntelagen (633/1982).

5 §

Redovisning av brandskyddsavgiften

Länsstyrelsen skall betala brandskyddsavgifterna till brandskyddsfonden före utgången av det kalenderår då debiteringen förrättas. En försäkringsmäklare som avses i 2 § 2 mom. skall på eget initiativ senast före utgången av kalenderåret betala brandskyddsavgiften till det betalningsställe som inrikesministeriet bestämmer.

6 §

Preskription

Skyldigheten att betala brandskyddsavgift preskriberas fem år efter utgången av det kalenderår då länsstyrelsen skulle ha verkställt debiteringen.

7 §

Sökande av ändring i debiteringen av brandskyddsavgift

I ett av länsstyrelsen fattat beslut om debitering av brandskyddsavgiften får ändring sökas genom besvär så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En brandskyddsavgift som debiterats skall oavsett besvären betalas inom utsatt tid. Om avgiften inte betalas på förfallodagen, får den indrivnas i utsökningsväg utan dom eller be-

slut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961). Om avgiften avlyfts eller sänks, skall länsstyrelsen eller brandskyddsfonden på grundval av ett lagakraftvunnet beslut som fattats till följd av ändringssökandet återbetala det överbetalda beloppet. På det återbetalda beloppet betalas ränta enligt vad som bestäms i 3 § 2 mom. räntelagen (633/1982).

8 §

Straff

Om straff för lagstridigt undvikande av brandskyddsavgift eller försök till sådant bestäms i 29 kap. 1-3 § strafflagen.

2 kap.

Brandskyddsfonden

9 §

Brandskyddsfonden

Brandskyddsavgifterna intäktsförs till en brandskyddsfond utanför statsbudgeten. Brandskyddsfonden har dessutom rätt att ta emot medel som donationer eller genom testamente.

Brandskyddsfondens medel utgörs av de inkomster som inflyter av brandskyddsavgifterna, överskottet från tidigare räkenskapsperioder, medel som fås som donationer och genom testamenten samt som återbäring av understöd och annan finansiering som betalats ur fonden jämte därtill hörande ränte- och andra poster.

Fondens medel intäktsförs inte till statsbudgeten och från statsbudgeten överförs inga medel till fonden.

10 §

Brandskyddsfondens förvaltning

Brandskyddsfonden förvaltas av inrikesministeriet och står under dess tillsyn. Inrikesministeriet har i uppgift att särskilt övervaka fondens ekonomi och verksamhet samt sköta

fondens bokföring. Inrikesministeriet har rätt att få alla behövliga uppgifter och utredningar av fonden.

Brandskyddsfonden kan inom ramen för fondens medel ha personal i statens tjänst.

Fondens styrelse sköter brandskyddsfondens förvaltning samt ser till att fondens ekonomi och verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen har i uppgift att besluta om ärenden som är betydande och vittbärande med tanke på fondens verksamhet och ekonomi samt att se till att tillsynen över bokföringen och finansförvaltningen sköts på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen har särskilt i uppgift att

- 1) besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan,
- 2) besluta om fondens budget och om dispositionsplanen för fondens medel,
- 3) besluta om understöd och annan finansiering som beviljas ur fonden,
- 4) besluta om anställande av personal till fonden och om befriande av en person från sina uppgifter,
- 5) sköta fondens likviditet,
- 6) godkänna och underteckna fondens bokslut och sända det till inrikesministeriet före utgången av mars, samt
- 7) till inrikesministeriet framställa förslag om användning av fondens överskott eller om täckande av underskott med medel ur fonden.

Brandskyddsfondens styrelse består av en styrelseordförande samt sju medlemmar, som var och en har en personlig suppleant. Inrikesministeriet utser styrelseordföranden samt medlemmarna och suppleanterna på en gång för en mandatperiod på tre år. Inrikesministeriet befriar styrelsen eller dess ordförande, medlem eller suppleant från sitt uppdrag.

Lönerna till styrelsen och fondens personal och de övriga förvaltningsutgifter som förädlats av verksamheten betalas ur brandskyddsfondens medel.

11 §

Tjänsteansvar och bestämmelser om den allmänna förvaltningen

Ordföranden eller en medlem eller suppleant i brandskyddsfondens styrelse som sköter

sina uppgifter enligt denna lag betraktas som en sådan tjänsteman som avses i 2 kap. 12 § strafflagen (39/1889).

På den verksamhet som brandskyddsfonden och dess styrelse bedriver tillämpas vad som bestäms i lagen om förvaltningsförfarande (598/1982), lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/1966), lagen om överlämnande av handlingar (74/1954), språklagen (148/1922) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

12 §

Bokföring, betalningsrörelse och bokslut

I fråga om brandskyddsfondens bokföring, betalningsrörelse, övriga redovisning och bokslut iakttas lagen om statsbudgeten (423/1988) och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Inrikesministeriet beslutar före utgången av april om fastställande av fondens bokslut, användning av fondens överskott och täckande av underskott med medel ur fonden samt om övriga åtgärder som fondens bokslut ger anledning till. Utöver ett utlåtande av fondens revisorer inhämtar inrikesministeriet även de uppgifter och utredningar om fondens ekonomi och verksamhet som ministeriet behöver som grund för sitt beslut.

13 §

Revision

Inrikesministeriet tillsätter årligen för granskning av brandskyddsfondens förvaltning, ekonomi och räkenskaper två revisorer. Den ena av revisorerna skall vara en sådan revisor eller revisionsammanslutning (OFR-revisor eller OFR-sammanslutning) som avses i lagen om revisorer inom den offentliga förvaltningen och ekonomin (467/1999) och den andra skall vara antingen en OFR-revisor eller –sammanslutning eller en sådan CGR-revisor eller CGR-sammanslutning som avses i revisionslagen (936/1994).

Då brandskyddsfondens revisor utför sina uppgifter enligt denna lag tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Revisorerna skall granska fondens förvalt-

ning, bokföring och bokslut. Revisorerna skall för varje räkenskapsperiod avge en revisionsberättelse, vilken skall innehålla ett utlåtande särskilt om

1) huruvida bokslutet är uppgjort i enlighet med de stadganden och bestämmelser som gäller för upprättande av bokslut,

2) huruvida bokslutet ger riktiga och tillräckliga uppgifter om resultatet av fondens verksamhet och om dess ekonomiska ställning,

3) huruvida fondens förvaltning och verksamhet har skötts i enlighet med stadganden och bestämmelser,

4) fastställande av bokslutet, samt

5) huruvida fondens resultat behandlats på det sätt som styrelsen förslagit. När revisionen har förrättats, skall revisorerna till bokslutet foga en teckning om detta, vilken skall innehålla en hänvisning till revisionsberättelsen samt avge ett utlåtande om huruvida bokslutet har upprättats i enlighet med de stadganden och bestämmelser som skall tillämpas och enligt god bokföringssed.

Om en revisor under räkenskapsperioden märker att det är skäl att göra en kraftig anmärkning om förvaltningen och ekonomin i den sammanslutning som granskas, skall fondens styrelse och inrikesministeriet omedelbart underrättas om saken.

Fondens styrelse och personal är skyldig att vid behov bistå revisorn vid verkställandet av granskningen.

Om statens revisionsverks granskningsrätt bestäms i lagen om statens revisionsverk (676/2000).

3 kap.

Understöd och annat offentligt stöd

14 §

Understöd och annan finansiering

För att lagens syfte skall nås kan ur brandskyddsfonden inom ramen för fondens medel och den årliga dispositionsplanen allmänt understöd eller specialunderstöd beviljas. På understöd som beviljas ur brandskyddsfonden tillämpas vad som bestäms i statsunder-

stödslagen (688/2001) och i fråga om dessa understöd är fonden en statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen.

Ur brandskyddsfonden kan beviljas allmänt understöd eller specialunderstöd till kommunerna och räddningsområden, avtalsbrandkårer, samt organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar.

Ur brandskyddsfonden kan även andra beviljas specialunderstöd

1) för produktion och anskaffning av läromedel,

2) för utveckling av informationsbehandling och anskaffning av apparatur,

3) för försöks-, start-, undersöknings- och utvecklingsverksamhet,

4) för upplysning och rådgivning, samt

5) för standardisering.

Finansiering till projekt som avses i detta moment kan även beviljas statliga ämbetsverk och inrättningar. Ur brandskyddsfonden kan även beviljas stipendier för sökandens personliga bruk eller för projekt, varvid stipendiet kan uppgå till ett belopp som motsvarar de totala kostnaderna.

15 §

Ansökan om understöd

Vid beviljandet av allmänna understöd beaktas prestationerna och de förvaltningsutgifter som direkt hänför sig till dem.

Vid ansökan om allmänna understöd skall verksamhetsplanen och budgeten och andra behövliga planer företes. Om understöd söks för en del av en verksamhet, skall i planen särskilt anges för vilken verksamhet understödet skall användas.

Vid ansökan om specialunderstöd eller finansiering enligt 14 § 3 mom., skall företes en tillräcklig utredning om projektets verksamhetsplan eller tekniska plan och om dess totalfinansieringsplan. Vid ansökan om specialunderstöd skall en utredning över sökandens förutsättningar att finansiera projektets självfinansieringsandel företes och, om ansökan om specialunderstöd gäller anskaffning eller uppförande eller ombyggnad av fast egendom, en byggnad eller en lägenhet i en

byggnad, skall även byggnads- eller anskaffningsplanerna till behövliga delar företes. Dessutom skall andra stöd och annan finansiering som sökanden fått för projektet utredas.

inte heller avskrivningar, värdeminskningar, reserveringar eller andra kalkylmässiga poster som inte baserar sig på kostnader som redan uppstått. Från de godtagbara kostnaderna avdras andra offentliga understöd som beviljats för samma ändamål.

16 §

Beloppet av allmänt understöd

Beloppet av allmänt understöd kan uppgå till högst 75 procent av de godtagbara kostnaderna, om inte brandskyddsfondens styrelse för att uppnå målen för beviljandet av understödet av särskilt vägande skäl beslutar något annat.

Som godtagbara kostnader som berättigar till allmänt understöd betraktas inte utgifterna för affärsverksamheten, låneamorteringar eller andra förvaltningsutgifter än sådana som direkt föranleds av den verksamhet som skall stödas. Som godtagbara kostnader betraktas inte heller avskrivningar, värdeminskningar, reserveringar eller andra kalkylmässiga poster som inte baserar sig på kostnader som redan uppstått. Från de godtagbara kostnaderna avdras andra offentliga understöd som beviljats för samma ändamål.

17 §

Beloppet av specialunderstöd

Beloppet av specialunderstödet kan uppgå till högst 50 procent av de godtagbara kostnaderna, om inte brandskyddsfondens styrelse för att uppnå målen för beviljandet av understödet av särskilt vägande skäl beslutar något annat.

Specialunderstöd får användas till särskilda kostnader för det projekt som understöds minskat med inkomsterna av projektet.

Som godtagbara kostnader som berättigar till specialunderstöd betraktas inte utgifterna för affärsverksamheten, låneamorteringar eller andra förvaltningsutgifter än sådana som direkt föranleds av den verksamhet som skall stödas. Som godtagbara kostnader betraktas

4 kap.

Särskilda bestämmelser

18 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om

1) debitering av brandskyddsavgiften och om anmälningsförfarandet i anslutning till den,

2) den närmare sammansättningen av brandskyddsfondens styrelse och om dess beslutförhet och arvoden, samt

3) brandskyddsfondens personal.

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas vid behov närmare bestämmelser om brandskyddsfondens arbetsordning.

Brandskyddsfondens styrelse kan utfärda anvisningar om fastställandet av de prestationer som ligger till grund för de allmänna understöden.

5 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Genom denna lag upphävs lagen om brandskyddsavgift (586/1946) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

20 §

Övergångsbestämmelser

I fråga om understöd eller andra medel som beviljats innan denna lag träder i kraft iakttas

de bestämmelser som var i kraft vid tidpunkten för beviljandet och de villkor som anges i beslutet. På ansökningar som anhängiggörs innan denna lag träder i kraft och som inte har avgjorts vid tidpunkten för ikraftträdandet skall denna lag tillämpas.

Helsingfors den 18 oktober 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Kimmo Sasi*